

Särbegåvning en förbannelse?

Tor Bläckhammar*

*Pseudonym. Skribenten är tretton år, går i årskurs 7, och har skolplikt i två år till och är i beroendeställning till nuvarande skola och eventuella framtida skolor samt till betyg från dessa och skriver därför under pseudonym.

Särbegåvning kan vid första anblicken ses som en välsignelse. Men i verkliga livet är det en förbannelse. En särbegåvad har en medfödd förmåga att lära sig saker och vara intresserad. Detta i kombination med en förmåga att tänka komplext leder till att särbegåvade kan tillägna sig kunskap på en högre nivå än andra vid samma ålder. Detta kan leda till komplikationer, speciellt i skolan. Senast för någon dag sedan visade detta sig för mig då jag plågade mig igenom en fysiklektion. Läraren hade en genomgång där hon pratade om värmeledningsförmåga. Jag tittade upp från min dvalaliknande slummer. Det var någonting jag inte hade intresserat mig för så mycket innan. Jag tog diskret upp min mobil och googlade på "thermal conductivity". Sedan läste jag om Fouriers lag en stund. När jag hade läst detta fann jag genomgången helt ointressant och drog mig återigen in i mitt skal av melankoli.

När man läser om någonting som man har intresserat sig för mycket är det ännu värre. När jag var sju år hade jag ingående kunskaper om svarta hål, Big Bang-teorin samt kände till Einsteins relativitetsteori. Det visar sig att det är i nian man ska känna till någonting utanför solsystemet. Vad har jag gjort alla åren i skolan då det bara har va-

rit repetition för mig? Det är en fråga man kan ställa sig. Jo, jag har lidit mig igenom lektionerna, och när jag kommit hem varit frustrerad över den låga nivån. Ibland har jag blivit sjuk som ett resultat.

Vad som är allra värst är dock när en lärare ger felaktiga uppgifter eller förenklar ämnet till den grad att det blir felaktigt. Inom mig känns det som att läraren inte bara vill tråka ut en med saker man redan kan utan också vill vilseleda de andra med felaktig information. Det var mest i lågstadiet och mellanstadiet denna sortens fel uppkom. Men det var nog så irriterande. Genom hela min skolgång har jag sett det som min uppgift att uppmärksamma läraren på dessa brister. I trean sade läraren: "Det finns tre ordklasser. Substantiv, verb och vem kan säga den sista?" Jag räckte upp handen och sade: "Adverb". Ett annat exempel: En lärare hade i ettan en genomgång om minus och frågade klassen "Vad blir två minus ett?" Någon svarade "Ett" varpå läraren frågade "Vad blir ett minus två?". Jag räckte upp handen och sade "Minus ett". På det svarade läraren "Nja, jo, ja, man vad blir det också?" Någon svarade "Noll". Det var det svaret läraren ville ha. Då sade jag argt "Ett minus två kan inte bli annat än minus ett. Att

påstå att ett minus två är noll är helt absurt och totalt felaktigt”.

Man ska inte tro att skolan är en särbegåvads enda problem. Även socialt har en särbegåvad det svårt. Ens tal kan framstå som kryptiskt och ”Va? Jag fattar inte” är en kommentar man får höra alltför ofta. Den främsta anledningen till sociala svårigheter är dock att folk direkt kopplar ihop en person som kan mycket med en ”plugghäst” eller ”nörd” som vill ha extra uppgifter bara för att den tycker att det är så roligt. Jag tycker själv inte om att plugga och jag tycker absolut inte om att bli påtvingad uppgifter från lärare då uppgifterna ofta är o-kreativa och förenklade. Det är snarare så att en särbegåvad är mindre mottaglig för skoluppgifter då han eller hon i regel redan vet det som man ska lära sig i uppgiften. Då blir uppgiften outhärdligt tråkig.

Jag har gått på sex olika skolor – vanlig kommunal skola, friskola, innerstads-skola, förortsskola, svensk utlandsskola, skola med estetisk specialinriktning och spetsklass. När en skola har fattat att man är annorlunda och att man behöver fördjupningar är det ändå svårt att få den stimulans man traktar efter. Främst för att man har ett så annorlunda sätt att lära sig på. Det klassiska sättet att lära sig på är att bygga upp sina kunskaper steg för steg. Särbegåvade är dock kapabla att lära genom att börja läsa om ett ämne på en avancerad nivå och sedan plocka upp grundläggande kunskap när man behöver den. Jag har genom mina skolår märkt att det är väldigt svårt för lärare att tänka sig in i detta sätt att tillägna sig kunskaper.

När skolan inte förstår vad för sorts stimulans man behöver, är skolan ett hinder för att lära sig. Det känns som om samhället lägger en stor stenbumling mellan en själv och lärandet. Man måste varje dag vara i skolan och bli irriterad av uppgifter som bara är repetition. När man kommer hem är man inte heller fri utan man måste göra läxor som bara är mer repetition. När man är färdig med allt skolarbete har man ingen tid över att hinna lära sig det man är intresserad av. Aldrig får man tillfälle att lära sig någonting tack vare skolan. Hela fenomenet stinker av en olustig ironi. Men ack så sann. Varje dag frågar jag mig vad jag har gjort för att förtjäna ett sådant öde. Aldrig kan jag se ett svar.

Livet som särbegåvad utan stimulans är verkligen en pina. Varje skoldag känns det som om de som man ska kunna lita på när det gäller lärande, lärare, står utan att göra någonting och ser på medan man själv lider. Denna känsla är en blandning av medkänsla med läraren, ilska över dennes inkompetens och någon slags ångest som består i tanken ”Finns det över huvud taget någon som kan hjälpa mig?”. Ofta lägger jag mig bara på sängen när jag kommer hem. Helt utpumpad.